

NAŠA ZVEZDA

LETO VIII.

V LJUBLJANI, 15. FEBRUARJA 1939

ŠTEV. 10.

za dijake

Zvestemu služabniku, papežu Piju XI.,

Tvojemu namestniku na zemlji, odličnemu krmarju Petrove ladje, neustrašnemu borcu za božje pravice, zaščitniku človeka in miru, graditelju nove družbe po Katoliški akciji, prijatelju ponižanih in razžaljenih, nespornemu varuhu duha proti nasilju, velikemu vladarju, slavnemu učitelju narodov in zglednemu vodniku človeštva k Tebi — daj, prosimo Te, Gospod, večni pokoj, večna luč naj mu sveti in v miru naj počiva. Amen.

Razgovarjali smo se

in dognali tole: V vsaki starosti se je treba poglobljati v verske resnice. Pavlove misli — ko sem bil otrok, sem otročje mislil in ravnal, kot mladenič po mladeniško, kot mož pa po možko — veljajo prav tako tudi za modernega človeka kot nekoč.

Zakaj?

Ob resnici božjega bivanja in ob dejstvu Cerkve nihče ne more biti indiferenten. Ali se je bo z vsem srcem oprijel ali jo bo sovražil in preganjal iz svojega in ljudskega srca. In to v vsaki starosti!

Bog-Kristus in njegova Cerkev so pač osrednje točke vsega dogajanja v človeški družbi.

Da ne bi kdaj sebe in svoje Cerkve osramotil z nevednostjo pred svojim nasprotnikom, zato se moraš s svojim ostalim razvojem tudi v verskem znanju poglobljati! Ali nisi že morda kdaj doživel trenutek, ko si kot trepetajoči prvošolček pred tablo stal pred svojim nasprotnikom, ko mu nisi mogel s protidokazi ovreči njegovih zmot? —

Pred več leti sem služil v izrazito rdečem delavskem kraju, kjer se je posebno razpasla adventistična sekta med delavstvom. Vprašal sem nekoč odličnega moža, kako so vendar mogli ti ljudje zaiti v to versko zмотo. Pa mi je odgovoril: »Kolikor jaz poznam te ljudi, so večinoma taki, ki so v šoli bili brezbrizni za verouk. Svoje vere niso poznali, čisto brez vere pa niso hoteli biti. Ker pa so poleg neznanja bili še ošabni in se niso hoteli ukloniti cerkvenemu nauku, jim je dobrodošla zмотa, v kateri so zdaj!«

Kakor velja zgornja trditev za delavski stan, podobno velja za dijake načelo: Poglobljaj se v svojo vero vsestransko, da ne nasedeš krivim kristusom, o katerih je Odrješnik napovedal, da bodo v ovčjih oblačilih...

Pravi katoliški dijak pa bo svojo versko izobrazbo poglobljal tudi zaradi ljubezni do svoje nebeške Matere Marije, katere ne kličemo zastonj »Sedež modrosti«. Če znaš pazljivo čitati evangelije, boš spoznal, kako je bila Marija skrbna za premišljevanje tega, kar ji je bilo razodeto. Zato je tudi razumela vse svoje preizkušnje z nadnaravnega stališča in tudi težave drugih je spoznavala in jih razume še danes. Razumela jih je in jih razume — pa jih je tako znala in jih zna — rešiti!

Tudi slednji razlog mora kongreganista nagniti k religiozni poglobitvi!
V. D.

Pust

Iz izložbenih oken buljijo vate krinke: človeške, živalske, režeče se šeme. Človeka je sram svoje lastne podobe. Zato si zakrije obraz. Vsi ljudje enaki: Divjak se tetovira, v tempelj postavi malika s skremženim obrazom. Vse zlagano. Farizejstvo v tisoč izdajah in nakladah.

Kristus je bičal pobeljene grobove. Hotel je luči, hotel biti in bil sam Luč. A tema luči ni doumela. Da se ne razodenejo njena dela.

Ali je Kristus sovražil veselje? Ne. Ali je preganjal pisani svet v vsej njegovi lepoti? Tudi ne. Ljubil je goro, ljubil morje, jokal nad arhitektonsko lepoto templja, ko se je spomnil, da bo uničena. Šel je na spatovščino, šel v bogato obednico cestninarskega uradnika — Caheja. Otročiče je pestoval in blagosloavljal, razbojniku in prešuštnici odpustil, lačni množici delil kruha in rib, za davek velel ujeti ribo, ki je požrla srebrni denar.

Pisani svet: veselje in žalost, gora in dolina, cvetje in puščava, pripeka in pozeba. Vse mora biti.

Svet ni ne kloster ne zverinjak. Svet je ustvarjen za človeka. Biti pa človek ni lahko. Biti krščanski človek še težje. A zato je prišel Kristus, da bi iz ljudi naredil popolnejše ljudi — kristjane.

Pust — bodi. Zakaj bi človek ne zasanjal časih? Zakaj bi le jokal in ne zavriskal?

Toda ne brez pameti. Iz človeka narediti žival, je igrača. Iz človeške živali narediti krvoločno hijeno ni težko.

Tudi o pustu se dvigajo stolpi naših cerkva proti nebu. Da človek ne znori. Da ima svetilnike v nočeh strasti. Ne v prepade, ne v moralne zagate! Kljub pisanem svetu in veselju — kpišku — k Bogu in nizko, nizko k bednemu.

Ali se vprašaj, ko se z nepopisno skrbjo oblačiš za ples, kako je z mnogimi bratci in sestricami, ki imajo oguljene suknje, skozi katere sije zimski mráz?

Da, da! Najprej naj se krojijo obleke za gole, naj bodo revne sobice zakurjene, naj bo namesto dragocenega peciva pripravljen tečen kruh za lačne; naj bo bolnik na postelji, ne na tleh, naj bodo žejni pravičnosti prej napojeni, preden pokajo zamaški penečih se vin.

Svet je pisan: gore in doline, studenčki in morja, cvetoče livade in prazne puščave, smeh in jok, bogastvo in beda; vse je na svetu in sveta ne bo nihče spremenil in izenačil. Nobena vlada, nobeni pokolji. Nobeni potresi in nobeni izbruhi vulkanov. Tak je in tak ostane. Tako mu je pisana usoda, taka je tragika sveta.

Toda zapisano je: Kdor ne ljubi brata, ostane v smrti.

Zato se vprašaj: Ali si nasitil lačnega, ali si napojil žejnega, ali si oblekel golega?

Če si — potem šele pust in parket in luči — da ti ne bo treba zlagane krinke na lice.

F. S. Finžgar.

Naša pot

II.

Naša slovenska katoliška mladina se mora zavdati, da je za majhen narod naravnost pogubonosni strupeni materialistični nauk komunizma, da je prav tako pogubonosni nauk rasizma, ki z brutalno silo mlade narode lahko stre. Edino veren in moralno zdrav narod uspeva in gradi svojo duhovno kulturo in gmotno blagostanje. Neveren in nemoralen majhen narod propade.

Zato vrši naša katoliška mladina tudi veliko narodno delo, ko se zbira pod Marijino zastavo in prisega zvestobo katoliškemu načelom in se odloča za lepo, krepostno življenje, za katero črpa najjačjo moč s pogostim prejetjem presvete Evharistije.

Mi Slovenci se pred velikimi narodi ne moremo ponašati z bogastvom. V siromaščini in preprostosti smo vzgojeni, imamo pa veliko duhovno kulturo, katere marsikateremu velikemu narodu manjka.

Zanimivo je, kaj so v tujini veliki narodi občudovali na naših velikih možeh, kakor je bil škof Baraga, Trobec in toliko drugih? Pobožnost, skromnost, pridnost, treznost in ljubezen do bližnjega. Kaj nas je pa pred tujci najbolj poniževalo? Pijančevanje, pretepanje, kvantanje in nesramno življenje med našimi izseljenci tam preko Oceana ali v raznih evropskih državah.

Pa ni samo tam v tujini veliko gnilega med našimi slovenskimi rojaki, tudi v naši dragi domovini je veliko gnilega. Naravnost skrb navdaja vsakega zavednega katoliškega Slovenca, ko čuje, da se toliko nekdanj dobrega mladega ženskega in moškega sveta zlasti v delavskih krajih odtujaže Bogu, Cerkvi in lepemu нравnemu življenju, ko čuje, da se cele množice ne zmislijo na svojo nedeljsko dolžnost in ne pristopajo več k svetim zakramentom.

Današnji čas potrebuje celih ljudi, odločnih značajev, ne takih, kakor je bil oni kraški mežnar, o katerem govori anekdota takole: »Ko je prižgal sveče sv. Mihaela v čast, je prižgal sveče tudi Luciferju, katerega je sveti Mihael, nebeški borec, pahnil v peklenko brezdno, in znil: Temu se tudi ne smem zameriti!«

Odločni in lepi značaji bodo zrastle v Marijinih kongregacijah, kajti kongregacije so že od nekdanj vzgajale močne in dobre značaje. Kako jih ne bi vzgajale, če imajo za varstvo mater in zavečnico Marijo.

Slovenci smo vsekdar vneto častili Marijo. Njej smo posvetili toliko cerkva in kapelie, v njene božjepotne cerkve na Brezjah, Sv. Višarjah, Sv. Gori, na Trsatu itd. so romali naši predniki in romamo danes njihovi potomci prosit pomoči ne samo za svoje osebne potrebe, temveč tudi za svoje stanovske in narodne potrebe. Prošnje prednikov za časa luteranstva, ki se je zaganjalo v slovensko zemljo, za časa turških navalov, za časa jožefinizma pred 140 leti, niso bile zaman. Bile so uslišane, slovenski narod je ostal katoliški in kreposten. Tudi naša prošnja, ki jo pred Marijo polagamo v današnjih dneh, da ohrani slovensko zemljo in slovenski narod pred zmotnimi nauki na pravi poti katoliške resnice in kreposti, ne bo neuslišana. Takole jo bomo prosili prav vsi njeni otroci slovenskega rodu, ki jo častimo in ljubimo:

»Brez tebe duša v morju duš je sama,
s Teboj, čeprav pod slamnatimi krovi
naš mali rod ni zadnji med rodovi.
Kaj more biti majhno pred Teboj,
če Ti obrneš nanje pogled svoj!

V nas vse polno skriva se pomladi
z veselim petjem, z rožnimi zakladi;
vse zakipelo v novo bo življenje,
če Ti s pozdravom, ki je vsem v vstajenje,
le dihnila bi mimo naših rož,
Devica naša sladka!«

**BLAGOSLOVI NAJ NAS VSEMOGOČNI BOG
OČE + SIN + SV. DUH**

Pij XI. sedemnajst let papež

Dne 6. februarja 1959 je poteklo 17 let, kar vlada Kristusovo Cerkev papež Pij XI. Rojen 31. maja 1857 v mestu Desio v milanski nadškofiji, je bil neumorno in vsestransko delaven. Odkar je bil 6. februarja 1922 izvoljen za papeža, je ves čas celil moralne rane, ki jih je človeštvu zasekala svetovna vojna, posledica materializma in liberalizma. Na najvišjem duhovnem prestolu si je postavil cilj: **Pax Christi in regno Christi**, to je: ves svet naj spozna in prizna, da je gospodar sveta, držav, narodov, družin in poedincev Bog sam, ki jih ustvarja, pa so prav zato tudi vsi ljudje dolžni, da njega priznavajo za Kralja vesoljstva in izpolnjujejo njegov moralni zakon; le potem bo v človeštvu mogel zavladati mir in pravica, sreča in blaginja, ker brez krščanstva ni človečanstva.

Svoje geslo razlaga v okrožnici Ubi arcano dne 25. decembra 1922, v ta namen postavi praznik Kristusa Kralja z okrožnico Quas primas dne 11. decembra 1925. Ker pa mnogi mili jarem Gospodov zametajo, naroča z okrožnico Miserentissimus Redemptor dne 8. maja 1928, naj Jezusovemu Srcu za žalitve zadoščamo. Preroditi, s Kristusovim naukom prežeti je treba slehernega poedince že v mladosti, naroča v okrožnici o krščanski vzgoji Divini illius Magistri dne 31. decembra 1929. Po Kristusovem božjem nauku naj se ravnaajo zakonske zveze in družine, uči v okrožnici Casti connubii dne 31. decembra 1950. Da, vsa človeška družba bo srečna le tedaj, če se prešine z božjim naukom pravice in ljubezni ter po tem nauku uravna številne družabne odnose, tako ponavlja in razširja socialna navodila Leona XIII. v okrožnici Quadragesimo anno dne 15. maja 1951. Vsi ljudje naj se torej zavemo, da smo in zato moramo ostati ali pa postati božji otroci.

In kolikokrat je Pij XI. opozarjal človeštvo, kako pogubne so zmote komunizma, rasizma, sploh brezboštva! Kolikokrat je pozival, naj se zoper organizirano brezboštvo tudi mi organiziramo v Katoliški akciji! Kolikokrat nam v spomin klical našo misijonsko dolžnost! Koliko je sklenil konkordatov z raznimi državami! Kako ljubeče podpiral znanost in umetnost! In zdaj je 10. februarja 1959 zatisnil trudne oči.

Vse veliko in nesebično delo za blagor človeštva, za pravice človeškega dostojanstva ni moglo ostati brez uspeha. Samo nekaj značilnih izjav z ne-

krščanske strani še za njegovih živih dni. Časopis *Paris-Soir* je zapisal: »Zgodovina bo potrdila, da je najpogumnejši in najstanovitnejši mož starček 81 let, največji Italijan našega časa, čigar beseda se je razlila izven mej Cerkev, preplavalja svet in vsem razburkanim dušam prinaša tolažbe in upanja.« — Herriotu nihče ne bo očital pregorečega krščanstva, pa vendar je 12. januarja v poslanski zbornici izjavil: »V Rimu je starček, ki se mu radovoljno klanjamo zaradi njegovega duhovnega poguma, saj ščiti šibke in užaljene, kakor so to delali veliki papeži.« — In svetovno glasilo *Judov Correspondance* juive pravi: »Razen predsedniku Rooseveltu vsi Judje dolgujemo hvaležnost in spoštovanje tudi drugemu velikemu glavarju človeštva, papežu Piju XI., ki mu bomo vedeli čast in hvalo še pozne dni.«

Ali se katoličani zavedamo, kakšen neprecenljiv dar božji nam je papež, vidni namestnik nevidnega glavarja Cerkev Kristusa? Ali radi in vedno slušamo njegove nauke in opomine? Ali tudi sami kaj storimo, da bi se čim prej izvedlo geslo Pija XI.: *Pax Christi* in *regno Christi*?

Nadškof v Florenci, kardinal Della Costa o papežu izjavlja na koncu pastirskega pisma, ki je izšlo še pred smrtjo:

»Spomnimo se plemenitega zglada, ki ga papež Pij XI. daje Cerkvi in vsej zemeljski obli — papež, ki je neutrudno goreč za svoj, iz evangelija vzeti program: *Mir Kristusov v kraljestvu Kristusovem*. Namestnik Kristusov, modri učitelj, ljubeči in ljubljeni oče, ne pozna na svojem trnjevem potu nobenega počitka. Čeprav je utrujen delavec, kakor se rad imenuje, vendar stoji vzravnano v vihri dnevnih dogodkov. Globoko potrji delavec, kakor se tudi imenuje, je vendar poln tolažbe z nebes, ki jo ob njegovih jasnih besedah tudi mi občutimo. Z neuklonljivim pogumom se je postavil v službo svojega visokega poslanstva, ki je samo poslanstvo ljubezni in miru. Pojdemo z njim z ljubeznijo kot sinovi in zvesto kot vojaki!

Anton Anžič.

Ali so bili naši kulturni delavci verni

6. Jernej Kopitar (1780.—1844.).

Tudi Jernej Kopitar je izšel iz Zoisovega krožka, a se je v izobrazbi in s pomenom svojega mesta na avstrijskem Dunaju dvignil visoko nad samega in njegove prijatelje. V Zoisovi družbi med l. 1803. in 1808. se je izoblikoval prvotni Kopitarjev svetovni nazor. Prvotni pravim, kajti na Dunaju se je zelo spremenil, če ne celó predrugal. V Zoisovi družbi je seveda tudi Kopitar postal humanist, človek, ki je precej svobodomiselnost gledal na Boga in vero. Kopitar je bil humanističen stoik, ki je mirno, stvarno, živahno gledal na svet in njegova zamotana vprašanja. Bil je prijatelj zdravega, veselega življenja. Njegovo življenjsko vodilo je bilo tudi humanistično: »ne quid nimis«, ničesar preveč, zmerom vzemi ali delaj ali dajaj srednjo mero! Váruj se ekstremu na levici, kakor tudi na desnici. Posebej je v tem pogledu važno omeniti, da je Kopitar bolj kot Zois sam izšel iz humanizma Erazma Rotterdamskega in njegovih Parafraz. Iz tega pisatelja se je navzel kritičnega pogleda na katoliško cerkev, v kateri je kot njegov učitelj želel precèj reform. Toda — ne quid nimis! Ne preveč v stran, ne v herezijo, kakor je to zagrešil Martin Luter! Ker je Luter napravil preveč (nimis!), ga je Kopitar odločno za-

vračal kot protestantskega radikalca. Zato ni čudno, če je pisal Jakobu Zupanu: »Ego Lutherum nunquam potui amare« (Istočniki II., 250), Lutra nikoli nisem mogel ljubiti.

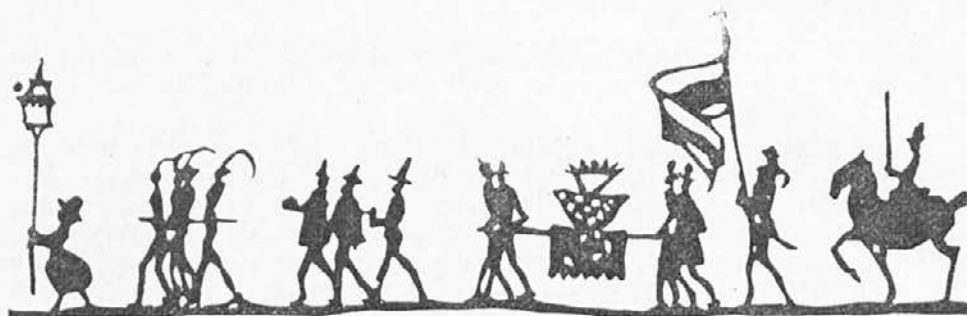
S kritičnim očesom je Kopitar gledal na Cerkev in vero tudi kot racionalist Zoisovega krožka, kot avstrijski jožefinec in evropski prosvetljenec. Ta karakteristična črta njegovega svetovnega nazora se zlasti zrcali iz njegovega strastnega sovrašstva do menihov, do babjeverstva in vražarstva ter do pretiranega zunanjega čiščenja svetnikov, procesij, božjih potov in podobno. V tem naziranju je bil mnogo bližji janzenistom kot Pohlinu, ki ga je preganjal za njegovega življenja in po njem (a seveda predvsem zaradi njegovih filoloških diletantskih del!). Kljub temu pa je treba podčrtati, da Kopitar nikdar ni bil pristaš Voltairovega racionalizma, ampak celó njegov nasprotnik.

Leta 1808. je zapustil Ljubljano in odšel na Dunaj, kjer je živel potem do svoje smrti l. 1844. Dunaj je Kopitarja povsem spremenil v njegovem svetovno nazornem gledanju, ker je imel to posebno lastnost, da se je rad in takoj prilagodil svoji okolici. Prva sprememba je bila za Kopitarja lahka. Ker je na Dunaju po vseh visokih šolah prevladovala takrat Kantova filozofija, je tudi Kopitar začel študirati Kanta in njegovo oboževanje razuma. To je bilo Kopitarju, ki je racionalistično misljenje — glede na prosvetljenost! — prinesel že iz Zoisovega krožka s seboj, kaj lahka stvar. Manj razumljiva pa nam je druga sprememba.

Na Dunaju je Kopitar naletel tudi na novo kulturno strujo — na romantiko Schleglovega in Wernerjevega kova. Romantika pa je zavrgla razum in zopet začela gojiti čustvo, zavrgla deizem in se spreobrnila zopet h katolištvu. V dionizično veselost in mistiko sicer Kopitar romantiki ni sledil, sledil ji je pa v vse druge smeri. Spočetka je bil sicer njen nasprotnik. Ko pa je katoliška vera postala v Avstriji državna vera, se je je povsem oklenil tudi Kopitar, ki je bil po političnem in narodnem prepričanju ekskluzivni avstroslavist. Zato je postal tudi neke vrste politični katoličan, ki je protestantovsko Prusijo in pravoslavno Rusijo tudi zaradi verskega prepričanja sovražil, ne morda samo zaradi političnega. Živel je namreč v slepi veri, da bo Avstrija postala popolnoma slovanska in povsem katoliška država... Potemtakem lahko rečemo, da je Kopitar postal katolik, ker je bilo v Avstriji, članici »svete alianse«, tako zaukazano, torej le bolj po vnanje; neke vrste vladni vernik je bil, nič več. In prav zaradi tega je tudi z vsem srcem sovražil »freigeister«, ker so bili proti državi in proti katoliški veri. Njegovo nasprotstvo do Čopa in Prešerna je poleg drugega imelo korenine tudi v njihovih različnih svetovno nazornih mišljenjih, in tako razumemo, da je celó puristične in mrke janzeniste podpiral v boju proti njima ob času abecedne vojske in ob cenzuri Kranjske čbelice (1831.—1833.).

Vendar — kakor rečeno — je bilo to njegovo katoliško prepričanje vse preveč zunanje, vse preveč po vladnem ukazu, da bi ga mogli šteti za notranje globoko prepričanje. V bistvu je namreč Kopitar ostal vse življenje nekako rezerviran do vseh zanj novih svetovno nazornih vprašanj in struj. Kot humanist iz Erazma Rotterdamskega je bil rezerviran do janzenističnega gibanja v katoliški Cerkvi in izven nje, pa prav tako do racionalističnega jožefinizma in pozneje do katoliških romantikov. V srcu je torej ostal humanist, na zunaj pa je postal na Dunaju kulturno politični katolik, kot ga označuje dr. Ivan Prijatelj v Profilih 69.

France Jesenovec.

Pustna burka z dveh strani

Servus Pepi, kako se kaj imaš? — »Hvala, dobro.« — »Slišal sem, da greš nocoj na ples. Bravo. Tako ,fest' fant, kot si ti, res ne sme manjkati. Vse boš razveselil. Pridi gotovo. Na svidenje!« — Že se zbirajo ,elitniki' na ,elitni' ples. Dvorana je vsa v rožah in morje svetlobe jo ožarja. Čudno vzvišena je, dokler je prazna, pa še potem nekaj časa ob lepih toaletah in finem obnašanju ,elitnikov'.

Pepi sreča zopet Milčeta. »Bravo. Besedo znaš držati. Kako pa si ušel gospodinjici?« — »Pusti to, je preneumno. Te ženske ne vedo, da so nam plesne zabave naravnost potrebne, če hočemo spadati k ,eliti'. Zato pa: Tla so namazana, polka je ukazana... Pojdiva!«

»Smem prositi, gospodična?« — »Prosim, z veseljem.« — »Ah, ob tej godbi, kako prijetno!« — Čudno lepe ure na plesu hitro minevajo. Plesalke so že utrujene. Ali bogatega in lepega Milčeta še malo ni volja iti domov. Živel Dioniz! Živel šampanjec!

Milče govori: »Kristalna čaša, pozdravljena! Iz tebe nam kipi veselje in mladost. Ti si nam sonce v temnih študentovskih urah. Zvestobo ti prisegamo. Eks! slavna tovarišija, eks! cenjene gospodične!« — »Bravo, bravissimo, Milče! Ti si pravi!«

Iz čaše se je pretakala moč v mlado kri. Tako je bila močna in silna, da ji nihče ni bil enak. »Elitna' družba dobiva drugo podobo. To ni več družba mladih in lepih ljudi, ampak gruča pijanih cunj. Proti jutru se opotekajo proti domu. Milče preklinja in si daje korajžo: »Kaj nam pa morejo! Le naprej! Vražja pot... Nous sommes chevaliers. Tako je... Junaki smo... Naprej... O, hudič, tako trda cesta... Nič za to... Nous sommes chevaliers!« Komaj se privleče do hiše. »Kar junaško, tam smo doma... kje pa je ključ?... O, vraga, kje pa je denarnica? Kje je... Aha, že vem. Prokleti šampanjec in pa tista baba neumna, goljufiva... tatinska... tista lepa Lidija...«

gm

Dvoje pisem

I.

X, 4. IV. 1937.

Draga sestra! Prav prisrčna hvala za tvoje pismo, ki že teden dni čaka odgovora. Pa ne boš zamerila, saj moraš vedeti, da mi je bilo nemogoče odpisati.

Danes je posijalo tudi v našo sobo sonce; da bi mogel ven, tja dol v park med tihe ciprese! Danes je peti dan po moji operaciji in po pisavi spoznaš, da se za vsako črko mučim, preden jo spravim na papir. Sicer mi je desna stran reber nehala otekati, a bolečine so še grozne, da bi noč in dan kričal, če bi mi le za spoznanje odleglo. Pa upam, da bo drugi teden že drugače, sicer —. Le tega ne morem preboleti, da živim med samimi tujimi obrazi, da ni nikogar od doma — pa kaj govorim, saj vam ni mogoče v tako daljo, posebno zdaj, ko je tako žaltava za vsak dinar. No, tudi to še pozabim, a na ono strašno — ah, nikoli! Da je usoda tako hotela, ne, tega si ne bi mislil...

Šele danes se mi odgrinja zastor krute resnice. Praviš, da se vam je čudno zdelo, zakaj na vaše sporočilo nisem sam odgovoril. Kako neki, če ti ukažejo: ležite mirno, dokler ne pridemo!? In tisti »dokler« se je vlekel cele tri dni in tri noči. In četrti dan res pridejo, te pokrijejo, prelože na nosilnico in odneso na operacijsko mizo. Življenje visi na nitki, če hočeš, da se nitka ne utrga, poslušaj in ne gani se. Moraš misliti, Mimi, kaj sem tisti trenutek občutil, ko so mi tri minute prej dali v roke telegram: mama so zelo slabi, pridj nemu-

doma... Veš, da se nisem znašel v svojem položaju. Odnegli so me na operacijo, dali so mi narkozo, zvečer sem se prebudil in šele pri večerji mi je sestra povedala, da operacije niso izvršili, ker rana še ni dozorela. Tisto noč sem dobro spal. Drugi dan se pozno v jutro prebudim in na omarici zazrem tisti listek. V hipu se mi je steunilo pred očmi. Popoldne je prišla vizita in proti večeru enkrat me je sobolnik na desni vprašal, zakaj nisem na nobeno vprašanje gospodov zdravnikov, asistentov in asistentk nič odgovarjal. Jaz sem se čudil, da je v sobi že luč, vprašal sem, če smo že južinali, voščil vsem dobro jutro itd. Drugi dan popoldne sem se zavedel. Spet so me vzdignili in položili pod nož. Po operaciji mi je sestra, ki mi tudi danes streže, prinesla drugi telegram. Še pogledal ga nisem. Samo grozno sem zakričal: molčite! — potem pa sam ne vem, kaj je bilo z mano. Sestra mi je včeraj povedala, da sem po tistem dogodku še nekajkrat hotel planiti kvišku in zavpil: mama, počakajte, saj se že peljem na Petkóvec! — Kaj meniš, Mimi, ali me je tisti trenutek mama slišala? Ah, kje neki, saj ste jo že položili med dišeče rože in bele sveče, ji sklenili roke in med blede prste vtaknili križec... In mene ne domov, praviš; da ste nenehoma pogledavali dol po griču, če se nisem morda pravkar prikazal izza ovinka. Pa nič, nič. Mama je ležala sama. Tudi jaz sem ležal tako sam. Tudi okrog mene je vel mrtvaški dih, še hip, pa bi stopil k mami, in šel z njo. Toda ne, nekdo (kdorkoli že) ni tako odločil. Prišli so, na Petkóvcu je zazvonilo, mamo so dvignili in jo odnesli in...

Tako ste torej pokopali mojo — tvojo mamo. — Še nekaj naj ti pripišem, čemur se boš čudila. Zdaj mi neprestano vstajajo spomini na tiste dni, ko smo bili še vsi doma in nas je ona učila vsega lepega in dobrega. Se spominjaš, kako smo za njo ponavljali tiste prsrčne besede, ki so nam pozneje v šoli dejali, da so molitev. O, sladka urica moje potopljene mladosti! Molitev — koliko je že tega, kar nisem molil! Kolikrat si mi pisala, da doma še zmeraj molite kot nekoč, jaz sem pa šel zmeraj tako hladno mimo teh besedi. In zdaj, ko se spominjam nazaj, kakšen nemir me navdaja, po dolgem času spet čutim neko zadolženost — komu? Morda tebi, ki toliko misliš name, morda mami, ali pa —? Ne maram dalje, v preveliko muko mi je. In še nekaj čutim: zalvalo sem tudi dolžan nekomu, da ležim tu na postelji in zrem v beli dan, da še utriplje žila mojega življenja, da še diham, kakor dihamo deseti in stoti v tem prostorju — o, Mimi, da bi ti videla te žalostne obraze in slišala želje teh, ki čakajo vrnitve in slovesa od teh zidov. Tam na desni ob oknu leži mlad delavec, ki nam dela sitnosti: neprenehoma se huduje nad neko žensko in za vsako besedo grdo zakolne, da smo ga že siti, meni se pa še gabi povrh. V levem kotu pa sedi (zdajle) mlad študent; trpin, da mu ga ni para! Hrbtenica mu gnije, a komaj slišiš njegov stok in jok. In kadar toži, čuješ samo: »Marija božja, pomagaj!« Jaz prisluhnem temu bolealnemu vzdihu in mislim, mislim...

Za danes pa končujem. Kar ne morem se predati resnici, da mame ni več. Šele zdaj se mi odpira pogled v njeno življenje. O, vedel bi povedati mnogo, mnogo. Stopi na njen grob, pozdravi jo in povej ji, da bom kmalu vstal (da bi bilo to res!) in stopil na drugo pot, na tisto pot, ki ji ne bo več privabila solze v oči, pozabil bom na svoje noči, ki sem v njih taval, ne bom pa pozabil njenih ur, ko nas je učila — že veš, kaj mislim povedati. Pozdravi oba brata. Jože, pišeš, da se brani gospodarstva, da mu v mesto diši? Nikar naj ne sili s peči, ki je zakurjena. Pa še sestrico Francko pozdravi, sem že pozabil, v kateri razred hodi. Janezu pa povej, da bom prišel, če bo le mogoče, jeseni na žegnanje. Ostani zdrava in kmalu mi odpiši.

Naročnikom in prijateljem

Uredništvo in uprava sta vam hvaležna za priznanja in pomoč, ki jo izkazujejo s svojo naklonjenostjo in s točnim plačevanjem naročnine. Ali kljub vsemu je položaj lista še vedno zelo težak. Cena, ki jo list ima, je tako nizka, najnižja izmed vseh listov sploh, da se mora uprava boriti s finančnimi težavami. Posebno je to neprijetno tudi uredništvu, ki v teh razmerah ne sme obsega listu povečati in ne množiti stroškov z novimi slikami in vendar je toliko reči, o katerih bi bilo še posebno potrebno pisati, toliko prispevkov čaka na objavo. Kako temu odpomoči? Za letos bi bil najenostavnejši način, da pri tej naročnini dvignemo število naročnikov, med dijaki in tudi med starejšimi, ki z nekoliko večjo naročnino list gmotno podpro. Zato smatraj vsak kongreganist in vsak dosedanji naročnik za sveto dolžnost takoj sedaj pridobiti vsaj še enega naročnika na »Našo zvezdo«. To se bo listu zelo poznalo v vsakem oziru. Posebno na nekaterih gimnazijah bi se dalo še mnogo storiti. Za zgled in pobudo navajamo

nekaj približnih števil. Klasična gimnazija v Ljubljani 350, klasična v Mariboru 85; realna gimnazija v Celju 294, realna gimnazija v Ptuj 50; III. realna gimnazija v Ljubljani 350; I. realna gimnazija v Ljubljani 250; realna gimnazija v Novem mestu 16, realna gimnazija v Kočevju 65; realna v Kranju 200; klasična v St. Vidu 99, drž. učiteljske v Ljubljani 50; uršulinske šole in licej v Ljubljani 490, gimnazija v Murski Soboti 88, gimnazija v Veržeju 50... itd. Vseh ne navajamo, ker številki ni mogoče vedno točno dognati. Treba se je pri primerjanju ozirati na število in socialni položaj dijaštva. Zanimivo bi bilo primerjati tudi ločeno, kje so dekleta živahnejša in bolj navdušena za »Našo zvezdo«, in kje fantje. V omenjenih številkah so združeni naročniki za fantovsko in deklško. Gotovo pa je razvidno iz gornjega poročila, da je še veliko mogoče storiti za pridobivanje novih naročnikov. Ob drugi priliki bomo objavili statistiko po kongregacijah in po meščanskih šolah. Do tedaj, na veselo delo za »Našo zvezdo«! Uredništvo in uprava.

Maršal Foch — kongreganist

S lavni francoski maršal Foch je potoval po svetovni vojni v Združene države. Domovina, kateri je tako zvesto in uspešno služil v strahotni borbi, ga je poslala, da zastopa važne posle. Vedela je, da temu svojemu velikemu sinu lahko zaupa najtežje zadeve. Na ladji so mu izkazovali pozornost in časti, kakor nobenemu potniku. Foch, maršal Francije, so šušljali ljudje in ga spoštljivo pozdravljali. On pa je ostajal tih in globoko zamišljen. Posedal je navadno na najvišjem krovu, opazoval silno valovanje morja in borbo ladje, ki si je siloma utirala pot skozi vodovje. Včasih mu je splaval pogled v daljavo, kakor da bi nekaj iskal na obzorju, potem zopet v višine sinjega neba. Gotovo mu je bila duša še vsa polna spominov, odgovornosti, težkih odločitev in strahotnih prizorov iz dni, ko je vodil milijonske armade v borbi za svobodo svoje domovine. Okoli njega so frfotali ljudje, lahkoživi, malenkostne prazne lupine, pobeljeni grobovi. Maršal se ni dosti zanimal zanje in njih otročje početje po razkošnih prostorih parobroda. Le enega sopotnika je večkrat opazoval in motril, in ta je bil neki katoliški duhovnik. — Kmalu sta bila prijatelja. Foch, sicer tako redkobeseden in molčeč, se je razgovarjal z njim dostikrat cele ure. Zastopnik religioznega sveta, svečenik s svojo globoko modroslovno in teološko izobrazbo in svojevrstno življenjsko problematiko mu je kmalu postal najljubši sopotnik. O religioznih in večnostnih problemih človeškega življenja sta govorila. Maršal je poslušal, vpraševal, tupatam ugovarjal in razkrival svečeniku skrivnostne, tajne globine svoje duše. Foch je bil globok mislec in človek nenavadne življenjske problematike. Bil je veren, praktičen katoličan. Religija mu je bila življenje in odgovor na najbolj pereča vprašanja, ki so mu vstajala v duši. Nekega dne reče svojemu sopotniku po razgovoru o Materi božji: »Gospod, moram vam nekaj pokazati!« Hiti v svojo kabino in prinese majhno knjižico. Bil je molitvenik. Iz nje vzame orumenel papir in pravi: »Prosim, čitajte tole!« Bilo je napisano: Presveta Devica in Mati božja Marija, jaz Ferdinand Foch, četudi nevreden, si izvolim danes tebe za svojo gospo, zavetnico in mater. Trdno sklenem, da Ti bom vedno zvesto služil... »To je listina,« pravi Foch, »ki sem se z njo posvetil Materi božji in ji obljubil zvestobo. Napisal in podpisal sem jo še kot srednješolski dijak. Ta listič mi je nad vse dragocen. Vedno ga nosim s seboj. Zvestoba za zvestobo!«

Ko te opazujem

kako se udeležuješ presvete daritve, kako brezbrizno se obnašaš, kako malo se zavedaš veličine kraja in dejanja, ki se v njem skrivnostno dogaja, se moram zamisliti. Ali boš ti v življenju zmožen, da prevzameš velike nje-gove dolžnosti? Ali se boš znal zbrati kot inženir pri stroju ali kot zdravnik ob operacijski mizi, ali boš dosti močan za žrtve, ki jih bo od tebe zahtevala družina? Mogoče pa boš tudi v tistih važnih trenutkih, ko bo od tebe odvisna blaginja mnogih, ko boš vse svoje misli moral staviti v službo velikih namenov naroda in države, raztresen in brezbrizen? Celó verjetno se mi zdi, da boš tak, kajti tudi najvažnejši trenutki življenja se niti od daleč ne dajo primerjati z važnostjo in dragocenostjo maše, ki ji tako površno in brezbrizno prisostvuješ v svoji mladosti... —a

SKRIVNOSTNE SMUČI

Beni Hasan pa se ves čas ni zganil in tudi za trojico se ni zmenil, le napeto je zrl v svojega tovariša. In ta je za ravnodušno brezbriznostjo Mavrovih oči tu pa tam opazil rahel smehljaj.

Šepetanje je utihnilo. Obstopili so svoja ujetnika in Don Luigi je poklical Ramira.

»Ramiro, skoči čim hitreje v dolino in pripelji semkaj orožnike, da tega nesramnega tatu in vlomilca odvedejo.«

»Ali naj jim povem, da je — da je oropal hotel?«

»Reci jim, da je osumljen vloma v hotel in da naj ga zadržijo, dokler ne zasačijo še njegovih pajdašev v Meževi.«

Ramiro prikima, odstrani zapah, plane venkaj, Giovanni pa zapah takoj za njim spet zatakne.

»In zdaj tvoja zapestja, Beni Hasan!«

»Ali mi vaša ekscelenca mislijo zvezati roke?«

»Da, nekaj podobnega.« Don Luigi pobere vrv in je kos odreže. »Nato bom pa moral nadlegovati še tvoja kolena. Tat, nesramni!«

Beni Hasan je vzdihnil, spustil preproge na tla in pomolil roke. »Pa vaše ekscelence bodo vsaj mojemu mutcu dovolile oditi,« reče proseče, ko mu Don Luigi veže zapestji skupaj.

»Tvojemu mutcu bomo žal morali postreči na enak način, Maver!« se mu roga Don Luigi.

»No, kar postrezi!« mogočno krikne Beni Hasan, razkrehne roke in pretrga vezi ko pajčevino. »Le postrezi, pes!« seže z rokama predse, »jaz bom pa tebi postregel takole, Alah mi je priča!«

Kaplje znoja so mu stopile na čelo, prsti pa mu oklenili Don Luigijev vrat, iztisnili sapo, nato pa mu vrat mahoma izpustili in roke so šinile Luigiju pod pazduho, ga stisnile kakor primož, potem pa ga je Maver z vso silo brcnil, da je odletel in treščil zviška na tla.

Vse pa se je zgodilo tako hitro in nenadno, da Luigiju pajdaša nista mogla skočiti na pomoč, zlasti še, ker jima je čujčnost uspavala Mavrova navidezna plahost. Pa še zdaj se nista takoj zganila, ampak buljila v Mavra, ki ni bil več podoben samemu sebi. Pred kratkim hipom še je stal pred njimi, neobčutljiv in resen, ter se jim globoko klanjal. In tega Beni Hasana zdaj ni več, kot da ga je odpihnil veter. Še celo njegova obleka je postala drugačna. Nič več ni dostojanstveno valovala okoli njega; postala je vihrajoča obleka divjega bojvnikarja. Zares, preprogarja Beni Hasana ni bilo več. Na njegovo mesto je stopil puščavski poglavar iz Maroka, čigar plemena so tako dolgo kljubovala vsej silni Franciji. Ni torej čuda, da možaka lastnim očem nista več verjela.

Vendar pa nista bila strahopetca. Kakor hitro sta si od čara osuplosti odpomogla, sta se oba zagnala v Beni Hasana, sè ga oklenila in ga skušala vreči na tla. Don Luigi se je medtem tudi že s skrajnim naporom svojih sil spravil na kolena in zdaj po tleh iskal svoj nož. Našel ga je, se z muko dvignil na noge in se s hreščočim »Držita ga! Držita ga!« priplazil pomagat. Stiskal je nož in čakal, kdaj bo mogel suniti. »Drži —« Sopenje se je mahoma spremenilo v krik divje bolesti, ko mu je na zapestje treščil udarec kakor od težkega cepca.

Spet se je zrušil na tla, nož pa mu je iz rok odletel po tleh. Za njim se je pognal mutec Zamat z gorsko palico, ki jo je bil pograbil ob steni.

VERA IN NEVERA

»Začetek našega veselja« naj bi zopet postala Brezmadežna. To so spoznali tudi delavci v mestnem oddelku Pariza La Chapelle, ki so star Marijin kip, do sedaj skrit in zapuščen v razpadlem zidovju hiše, osnažili in ga slovesno postavili na Trg Naše Gospe. Ta dogodek nas spomni tudi na obnovitev Marijinega spomenika pred cerkvijo sv. Vida v Pragi in kipa Brezmadežne v Ljubljani pred cerkvijo sv. Jakoba.

»Peklenska vrata«. V zadnjih devetih mesecih je bilo v Rusiji usmrčenih 258 duhovnikov. Do 31. marca je treba prešteti vse cerkve in duhovnike, seveda v svrhu likvidacije. Pravoslavna katedrala v Krasnojarsku se je morala umakniti palači brezbožnikov. Pravoslavno cerkev sv. Trojice v Moskvi rušijo. Obisk osrednjega brezbožniškega muzeja je vsako četrletje za vse učitelje in učence moskovskih šol obvezen.

Poezija vere. Ruski dijak Marzinkovsky je podal to čudovito izjavo vere: »Veren dijak v sovjetski Rusiji — kakor vsak kristjan — more reči: Zaprite naša zborovanja, pa se bomo shajali skrivaj. Zaprite nas, pa bomo tudi v ječi slavili Boga. Iztrgajte nam jezik, pa bomo tudi v duhu prepevali pesmi in slavili Boga. Usmrtite naše telo, pa bomo večno in brez ovire slavili Boga gori v nebesih, pred Njegovim tronom, toda doli na zemlji bō postala naša kri neuničljivo seme novih kristjanov.«

»Ne veste, čigavega duha ste«, je zaklical kardinal Cerejeira iz Lizbone vsem, ki se pohujšujejo nad papeževimi obsodbami pretiranega nacionalizma, češ da je obvaroval Evropo pred komunizmom.

Vera gradi, nevera razdira. Francoski katoličani zbirajo sredstva, da se pozidajo cerkve, bolnišnice in hiralnice, ki jih je uničila vojna vihra na Španskem. Akciji načeljujeta kardinal Verdier in Baudrillard.

Skrivnost hudobije. Ker brezbožniška organizacija v Evropi nima dosti bogate žetve, se je z vso vnemo vrgla na srednjo Azijo. V Taškentu je začela izdajati svoj list. V tatarskem okraju ima 1112 brezbožnih celic, ki štejejo 26.800 članov.

Tako ministri redko govore. V Freiburgu v Švici so 15. novembra 1938 odprli nov anatomski inštitut. Prosvetni minister Giller je ob tej priliki tudi izjavil: »Ko boste študirali človeška telesa, ne pozabite, da so bila za živih dni svetišče

Sv. Duha, in morate zato z njimi ravnati izredno dostojno in spoštljivo. Zato smo postavili tudi v dvorano, katere mir in obsežnost naj vas spominja na neskončnost bivaaja, v katero človeka povede smrt, oltar, da tako poudarimo Kristusov triumf nad smrtjo.«

Zelo dobro. K cesarju Napoleonu I. je prišel neki domišljav človek s prošnjo, naj ga podpira pri razširjanju nove vere. Napoleon ga resno pogleda in reče: »Dajte se najprej bičati, s trnjem kronati, nato pa še na križ pribiti. Čez tri dni po smrti vstanite iz groba — potem bova dalje govorila.«

»Nedeljska maša.« Sedanji lyonski kardinal Gerlier je l. 1935 ustanovil gibanje pod gornjim naslovom, ki naj bi s pridigami, govori, tiskom, radiom in še drugače delalo za posvečevanje nedelje. Danes to gibanje deluje že v 153 škofijah sveta. Samo v Angliji so preteklo leto razdelili nad 50.000 tiskovin o nedeljskem posvečevanju. Nekaj takega bi bilo potrebno tudi pri nas.

Križanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10					11			
12			13		14			
15		16				17		
18	19			20	21			
22				23				24
25		26		27			28	
29			30		31			
32				33				

Vodoravn: 1. Odrešenik, 7. ruska tiskovna agencija (kratien), 10. latinski prevod Sv. pisma, 11. vas pri Vipavi, 12. grško mesto, 14. očak, 15. maloazijsko bojišče, 16. drevo, 17. strast, 18. slovenski slikar, 20. gorenež, 22. severnoafriška trdnjava, 23. slovenski dramatik, 25. priimek nekega svetnika, 27. ničvrednež, 29. Marijina mati, 30. Bohinj-ska vas, 32. plemo, 33. davkar.

Nevpičeno: 1. razširjevalec vere, 2. pravnost, 3. Herodova hči, 4. vrsta zemlje, 5. evangelist, 6. mohamedanski bog, 7. palestinski kraj, 8. starogrški bog, 9. del narodne skupščine, 13. muza, 17. slep človek, 19. bojni prostor, 21. oseba iz Gotovčeve opere, 23. slovensko letovišče, 24. škoda, 26. abesinski poveljnik, 28. ruska reka, 11. egiptovsko božanstvo.

»Naša Zvezda« za dijake izhaja dvakrat v mesecu. Cena za dijake 8 din, za druge 15 din letno. Izdajatelj in odgovorni urednik dr. Tomaž Klinar. Uprava: Streliška ul. 12/II; Uredništvo: Costova 7, Ljubljana. Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani (K. Čeč).